

Obsah

Ondřej Vaculík: **Úvodem** 3

ROZHLAS VE SVĚTĚ

Mgr. Jiří Hubička: **Czech service – China Radio International** 4

PhDr. Veronika Hankusová: **France Bleu Azur** 7

Mgr. Michal Lázňovský: **33. Mezinárodní Feature Konference EBU 2007** 11

Mgr. Alena Zemančíková: **Prix Marulić aneb nové interpretace starých textů** 13

Bc. Tomáš Kollarczyk: **Seminář EBU na téma marketing veřejnoprávních médií** 14

Ing. Ruzbeh Oweysi: **EBU Local Regional Radio** 15

Mgr. MgA. Michal Rataj, Ph.D.: **Woche des Hörspiles 2007** 16

ROZHLASOVÁ TEORIE A PRAXE

Mgr. Tereza Anteneová, Bc. Jan Punčochář: **Volby a média** 18

Mgr. Tereza Anteneová: **Chování tisku v předvolebních kampaních a během voleb ve Spojeném království** 21

MgA. Jiří Hraše: **Anketa Světa rozhlasu** 24

Přemysl Hnilička, Jakub Kamborský: **Zpráva o existenci e-stránek Mluvený Panáček** 25

Jiří Hraše – Marek Janáč: **Klubko** 26

Jana Jiráková: **EBU MASTER SCHOOL aneb Jak se stát „feature-makerem?“** 27

TECHNIKA

Ing. Martin Zadražil: **Rozvoj výrobních a vysílacích technologií a jejich vliv na rozhlasovou práci** 29

Ing. Martin Zadražil: **Poznámky z letošní výstavy AES Convention** 30

OSOBNOSTI – VÝROČÍ

PhDr. Milan Pokorný: **Karel Kyncl** 32

Lenka Králová: **Otakar Trhlík** 33

MgA. Jan Tůma: **Jan Skácel** 34

Prom. hist. Jaroslav Jírů, CSc.: **Luboš Dobrovský** 35

Anna Tesařová: Bohumil (Bohuš) Heran	36
PhDr. Rostislav Běhal: Jiří Kmoch	37
Mgr. Otakar Bílek: Miroslav Kalný	38
PhDr. Rostislav Běhal: Miloš Marko	40
Mgr. Jarmila Konrádová: Miroslav Stuchl	42
Hana Kofránková: Jiří Horčíčka	43
Anna Tesařová: Miroslav Juchelka	44
Vladimír Příkazský: Milan Rykl	45
Radim Kolek: Václav Trojan	46
Milan Rykl: Karel Mastný	48
MgA. Jiří Hraše: Karel Pech	48
Mgr. Karel Tejkal: Pechovy poetické bomby	
PhDr. Aleš Opekar, CSc.: Vladimír Truc	50
Mgr. Jan Sulovský: Vladimír Týřl	51
Mgr. Libor Soukup: Otakar Bílek	52
Ludvík Mühlstein: O sobě	53
PhDr. Jiří Kamen: Jiří Melíšek	54
Mgr. Eva Ješutová: Ota Bednářová	55
MgA. Jiří Hraše: Sávka Dolanská	56
Vladimír Fišer: Z rozhlasového památníku	57
Redakce: Další jubilanti	58

DOKUMENT

MgA. Michal Jurman: Zvukový „ostřelovač“ Karel Pech	62
PhDr. Petr Pavlovský: Bibliografie publikovaných textů o rozhlase a fonografii 2003–2006	64

PŘÍLOHA

Mgr. Andrea Hanáčková: Antologie světového rozhlasového feature (1974–2004) I. část	67

DO ČÍSLA PŘISPĚLI	104

Úvodem

Zprávy o rozhlasovém dění v cizích krajích a krajinách se v tomto 17. čísle Světa rozhlasu oproti číslům minulým velice zlepšily: Jiří Hubička uvozuje číslo reportáží z prostředí Čínského mezinárodního rádia, které zahájilo své vysílání 3. prosince 1941, vysílá v 38 jazycích, od 26. 8. 1968 také česky: v redakci pracuje 14 česky mluvících Číňanů, i když... Regionální vysílání Radia France – jeho organizaci, vývoj, skladbu programu, personální i technické zázemí popisuje v informativním článku Veronika Hankusová. Poznatky ze semináře EBU ve švýcarském Luganu na téma marketing sděluje Tomáš Kollarczyk, Ruzbeh Oweyssi se podrobněji věnuje semináři „EBU Local Regional Radio“ v Ženevě. Po pětileté přestávce se v berlínské Akademii umění konala přehlídka současné rozhlasové tvorby a experimentálního umění; festivalu se zúčastnil Michal Rataj. Michal Lázňovský přináší zajímavé poznatky z konference na téma feature. Alena Zemančíková zakončuje rubriku Rozhlas ve světě zprávou nejčerstvější: z Prix Marulič na chorvatském Hvaru, kde spolu s režisérem Vladem Ruskem představila rozhlasovou hru „Císař Josef a dcera přednosta stanice“. Tuto hru Fritze von Herzmanovského vysílal ČRo 3 – Vltava na Silvestra. Na Hvaru pořad vzbudil pozornost, a možná by i vyhrál, nebýt jistých stopážových nesnází, takže vyhráli Rumuni, jimž se, jak vidno, daří nejen ve filmu.

Pozoruhodné srovnání chování českých a britských médií v předvolebních kampaních připravili Tereza Anteneová a Jan Punčochář, který vybral a zredigoval příspěvky z konference Syndikátu novinářů na téma „česká média před volbami do poslanecké sněmovny“. Jiří Hraše vyhodnocuje anketu Světa rozhlasu s názvem „...další po písničce...“. Neduchapné písničky totiž posluchače neobčerstvují, ale otravují. Programoví manažeři na to pozvolna přicházejí, naznačuje Hraše.

Obsáhlá (a důsledně vedená) je také rubrika „osobnosti – výročí“, jež uvádí 23 rozhlasových tvůrců a výrazných spolupracovníků (rádius různého rádiového angažmá představme Ottou Bednářovou, Janem Skácelem, Karlem Kynclem a Karlem Pechem).

Pozdní tvorbě nedávno zesnulého Karla Pecha se věnuje Michal Jurman v článku příznačně nazvaném Zvukový „ostřelovač“ Karel Pech. Ten prostorovému vnímání zvuku nejenom učil (v rámci stereofonie), ale stereohry také psal, a kromě jiného v plzeňském rozhlasovém studiu vytvořil experimentální hru Sniper, ztvárňující lidské typy a akce pomocí charakteristických zvuků, symbolů.

Nejrozsáhlejší text čísla je v Příloze. Andrea Hanáčková přeložila (spolupráce Lenka Pospíšilová) ukázky z Antologie světového rozhlasového feature (1974–2004), vydané u příležitosti Mezinárodní rozhlasové konference – 30 let rozhlasového dokumentu. Zvuk ve feature si v přeložených textech ale musíme představit (CD box je však dostupný v Redakci rozhlasových her a dokumentů ČRo 3 – Vltava), protože „je dominující, často jako nositel významu, v každém případě určuje atmosféru i celkové vyznění pořadu a bývá doplňujícím elementem verbálního sdělení“. Člověk pochopí, že světový feature zní poněkud jinak než u nás.

Na článek „Rozvoj výrobních a vysílacích technologií a jejich vliv na rozhlasovou práci“ jsem nezapomněl – to je veliké vítězství „redakčních sil a technologií“ nad Martinem Zdražilou a Zdražilovo vítězství nad „vysílacími a výrobními technologiemi“.

Pěkné čtení!

Ondřej Vaculík

ROZHLAS VE SVĚTĚ

Mgr. Jiří Hubička

Czech service – China Radio International

Pokud by někdo z našinců vešel do kanceláře s označením „Czech service“ v západním křídle desátého patra budovy CRI v západopekingské čtvrti Shijingshan a nebyl předem upozorněn, kam vstupuje – což je ovšem situace velmi nepravděpodobná, protože pečlivé oko strážní služby by nikoho nenechalo jen tak se potloukat po této rozsáhlé budově – nesporně by ustrnul údivem. Pokud by tento našinec navíc vstoupil v době, kdy se koná redakční porada a kdy je tedy celá redakce pohromadě, zjistil by, že se v této poměrně nevelké a značně neútluné prostově nachází 14 Číňanů, kteří všichni mluví česky. V zemi, kde dodnes považujete za štěstí, když na ulici narazíte na někoho, kdo mluví aspoň trochu anglicky, je takové setkání skoro zjevením.

Katedra bohemistiky na Pekingské univerzitě zahraničních jazyků vychrlí každým čtvrtým rokem přibližně 20 absolventů tohoto – z čínského hlediska – velmi exotického jazyka a vypustí je do praktického života. Většina z nich se kupodivu uplatní. Někteří u různých podniků, které obchodují s českými firmami (není jich mnoho), ti šťastnější a schopnější najdou práci na nějakém ministerstvu, jež mívá občas co do činění s tou malou zemí uprostřed Evropy, jednoho, dva si do svých služeb najme česká ambasáda. Avšak největší počet z nich zamíří do Čínského rádia pro zahraničí. Měsíc předtím, nežli jsem do Číny dorazil, tedy v červenci roku 2005, nastoupilo do CRI pět čerstvých absolventů katedry bohemistiky. Jejich znalosti byly... řekněme rozdílné. Zůstaňme v tuto chvíli u poněkud diplomatické formulace, k bližšímu seznámení se s čínskou češtinou mých mladých kolegů bude ještě řada příležitostí.

Kromě této nejmladší generace – čínští vysokoškoláci absolvují zpravidla kolem 22. roku svého věku, takže příchodem této pětičky se věkový průměr redakce prudce snížil – najdete v české sekci převahu lidí ve věku kolem 30. A pak menší skupinku zkušených matorů, z nichž mnozí se v okamžiku, kdy jsem do redakce nastoupil, chystali do penze. Zcela tu chybí generace lidí, kterým by bylo mezi 40 a 50 lety. Nechybí jen zde, tedy v CRI, vysokoškolsky vzdělaní lidé této generace chybějí v celé Číně. Tento „zub“ v řadách čínské vzdělanosti vylomila revoluce, která si říkala kulturní a která zavřela vysoké školy a potenciální intelektuály poslala na deset let poznávat život do výroby a do zemědělství.

Vstupoval jsem do těch míst nejen se stopou zvědavosti a nejistoty, které člověk cítí vždy, když je na prahu nějakého nového zážitku a nové pracovní zkušenosti, vstupoval jsem navíc s vědomím, že toto místo, tato redakce je v současné době patrně jediným místem na celém světě (mimo hranice naší země, pochopitelně), odkud se rozhlasový program vysílá v češtině. (Snad s výjimkou Vatikánu, opravte mě, pokud se mýlím.)

Pepa mě představil několika kolegům, kteří byli v tu chvíli přítomni. Potřásl jsem si rukou s Eliškou, s Táňou, obě patří k Pepovým spolužačkám, a tohle je Tomáš, který naopak náleží ke generaci těch nejzkušenějších.

V tuto chvíli je na místě vysvětlit, kde se vzala ona česká, či přesněji slovanská jména mých čínských kolegů. Všichni si na začátku svého studia zvolí jméno, které buď svým významem či zvukovou podobou připomíná jejich jméno čínské. Překlad čínského jména šéfky redakce znamená „Světlo z východu“, přijala tedy jméno Světa. Tang Furong dostal jméno Tomáš. Pepa se jmenuje Zhang... Proč se stal právě Pepou, netuším. Ale je to Pepa.

Není to tak ovšem jen s čínskými bohemisty. Studenti a absolventi mnoha jiných oborů, všichni, kteří se naučili anglicky a jsou – lépe či hůře – vybaveni pro komunikaci s cizinci, osvojují si jména převzatá z cizích jazyků.

„Jsem Lilly,“ představuje se mi půvabná mladá Číňanka, kterou jsem poznal při jedné příležitosti mnohem později. Pracuje u velké firmy pro lodní dopravu. „To ale není vaše jméno, vidíte, jak se jmenujete čínsky?“ ptám se. Říká mi to. Několikrát její jméno opakuji. Snažím se ho zapamatovat. Mám v sobě utkvělý pocit, že to není fér, aby se Číňani zbavovali svých libozvučných jmen jen proto, že jsou pro nás, tedy pro tak zvané lidi „ze západu“, těžce zapamatovatelná. Proč by se měli do té míry přizpůsobovat naší poněkud zatuhlé vnímavosti? Spíš oni by měli vyžadovat, aby ti z nás, kteří tu žijí delší čas, přijali čínské verze svých jmen a nechali se jimi oslovovat. To po nás ovšem nikdo nechce. Naštěstí! Musím dodat, určitě by mi trvalo hezky dlouho, nežli bych si své čínské jméno zapamatoval.

„Rád bych vám říkal čínským jménem,“ dodávám. Znovu ten měkký zvuk opakuji. Lilly mě chválí, jak dobře ho vyslovuju. Předčasně, jak vzápětí zjišťuju. Po chvíli rozhovoru mi její jméno v duchu splývá s dalšími čínskými jmény, která mi znějí tak podobně. „Promiňte, Lilly, zapomněl jsem, můžete mi říct ještě jednou své jméno?“ přiznávám s pocitem studu.

Směje se. Vždyť jsem to říkala! Zůstaňte u té Lilly.

Zůstal jsem. Stejně tak jako jsem zůstal u jmen svých redakčních kolegů. Jen u mála z nich si pamatuju, jak se jmenují čínsky. A tak prosím přijměte i vy skutečnost, že pokud budu mluvit o Ludkovi, Světaně, Dušanovi, Lucii, Petrovi, Kláře, Brunovi, Danielovi, Elišce, Táně, Tomášovi a o dalších, jejichž jména budou znít tak důvěrně slovansky, vždy se bude jednat o mé milé čínské kolegy, jimž osud zařídil tu zvláštní podivnůstku, že se jim bylo naučit česky. Jsou mezi těmi jmény jen dvě výjimky, které znějí odlišně. Obě jsou však snadno zapamatovatelné. Jedna z kolegyň si osvojila anglicky znějící jméno MoLi. A pak – jeden z nejstarších redakčních kolegů zůstal vždy a pro všechny – panem Š. Ano,

jeho čínské jméno zní takto jednoduše, že i našinec si je snadno zapamatuje.

„Kde je můj stůl?“ ptám se Pepy a on ukazuje ke stolu zcela v rohu místnosti. Je prázdný, na rozdíl od ostatních na něm nevidím žádný počítač. „Dostanete nový, za několik dnů ho přinesou. Zatím si můžeš sednout... třeba tady“, ukazuje Pepa k volnému stolu.

V jeho dvou větách, které zvolna pronesl česky, se odráží jeden půvabný jev, jenž se v projevech mých čínských kolegů pak opakoval s železnou pravidelností. Tak jako Pepovi, stejně i dalším mladším kolegům jsem nabídl záhy tykání. Věková převaha mě k tomu opravňovala. Se staršími jsem si ovšem – s jedinou výjimkou – netykal nikdy. Přestože jsem už tehdy věděl, že čínština také rozlišuje ony dvě formy oslovení, s nimiž si například anglicky mluvící lidé nemusejí dělat žádnou hlavu, rozdíl mezi vykáním a tykáním v češtině nejsou moji čínští kolegové schopni důsledně dodržovat. „Pane, poslal jsem vám zprávu. Můžeš mi ji opravit?“ píše mi pomocí chatovacího systému MSN Bruno z vedlejší kanceláře asi o tři týdny později. „Jistě, Bruno. Ale proč mi říkáš pane? Dohodli jsme se přece, že si budeme tykat, stejně jako s ostatními, ne?“ „To je takový zvyk tady v Číně,“ odpovídá Bruno a zní to skoro dotčeně. Za chvíli se potkáme na chodbě a Bruno se svou trochu podlézavou snaživostí říká – Ahoj, jak se máš?

„Kde je paní Světla?“ ptám se Pepy s vědomím, že první setkání se šéfkou bude dost důležité pro vývoj „našich dalších bilaterálních vztahů“, abych použil tak hojně frekventované fráze ze zpráv, jichž jsem později pročetl mraky. „Přijde odpoledne. Nechala vám tady svůj jeden pořad. Máš ho opravit,“ říká Pepa a podává mi disketu.

Usedám k počítači. Nedočkavě otevírám internet. Oba české servery, na kterých mám mailové adresy, se načítají značně zdlouhavě. Nakonec se to však podaří a já si čtu zprávy z domova, ujišťuju se, že v rodině je vše v pořádku, nacházím několik mailů od kolegů z pražského rozhlasu (tehdy na samém počátku psali velmi často, později je to přešlo), píšu odpovědi. Vyřizování korespondence z domova se později stalo pravidelným rituálem, kterým jsem zahajoval každodenní práci. Teprve poté jsem otevřel článek z diskety a dal se do jeho úpravy.

Vítání po čínsku

Hrabal jsem se s tím textem neobyčejně dlouho. Nevím už, o čem byl, v té chvíli mě ještě zdaleka nenapadlo schovat si občas ukázkou z nějakého textu. Jak jsem si ale později mnohokrát ověřil, čeština paní Světly byla velmi dobrá. Text byl naprosto srozumitelný, jen tu a tam nebyly přesné koncovky, někdy použila poněkud nepatřičného slova, ale smysl textu to nemálo. Nejvíce času jsem trávila na úpravách slovosledu, tedy jevu, který v češtině má sice svá pravidla, ta však podléhá mnoha výjimkám, nepravidelnostem. Byl jsem v té chvíli jat představou, že text musím vypulírovat do naprosté dokonalosti, do stavu, ve kterém by byl k nerozeznání od článku, jaký by stvořil novinář českého původu.

Když paní Světla rozrazila dveře, chyběl mi poslední odstavec. „Aha, to jste vy,“ řekla, když mě zaregistrovala. Povstal jsem od počítače a představil se. Věděl

jsem, že podávání ruky není v Číně a ve východních zemích vůbec zavedeným zvykem. Proto jsem pokaždé vyčkával, jak se k tomuto jevu, který je – „u nás na západě“ – tak běžný, Číňané postaví. Všichni, kteří už měli kdy s cizinci něco do činění, tento zvyk přijali. Lidé na venkově vaši ruku však zpravidla nechají bez povšimnutí.

Paní Světla mi mohutně zapumpovala pravici. Vzápětí se otočila a dala se do řeči s přítomnou omladinou. V čínštině. Zůstal jsem trochu rozpačitě stát. Nečekal jsem samozřejmě, že by šéfka při prvním našem setkání rozpráhla náruč a přivinula mě na hrud. To není v Číně zvykem ani mezi nejbližšími přáteli. Na druhou stranu jsme spolu v uplynulých měsících vedli častou korespondenci, ze které jsem pochopil, že na můj příjezd už redakce nedočkavě čeká. Přece jen jsem doufal, že při prvním setkání padne trochu víc slov.

Když domluvila s čínskými kolegy, projevil jsem opět snahu navázat dialog. „Paní Světlo, dostal jsem váš článek. Právě ho upravuju,“ pronesl jsem, ale skutečný obsah té věty byl: tak já jsem propána tady, tak bychom si snad měli o té práci něco říct, ne? „Vy to ještě nemáte?“ pravila s údivem. „Tak si pospěšte, za chvíli půjdeme do studia. Vysvětlím vám, jak natáčíme. Večer vysíláte svůj pořad.“ „Opravdu?“ podivil jsem se a pochopil, že můj zácvik proběhne rychle. Opravu článku jsem dokončil během dvou minut. A už v tuto chvíli jsem pochopil to, co jsem si později ověřil nesčetněkrát – víc než jazyková preciznost bude se vyžadovat rychlost. Proč ne?

Představa, že si mnou opravený text posléze autor původní verze přečte a prohlásí – ano, to je ono! Tak jsem si to představoval, teď je to přesné!... tato představa mě brzy opustila. Takového ocenění jsem se nedočkal nikdy. A to ze dvou důvodů. Málokdo z místních dokázal úroveň textu a jeho proměnu vůbec rozeznat. A pak – Číňané si na nějaké projevy pochvaly nepotrpí. Naučil jsem se opravovat rychle.

Tak tady natáčíme, řekla o chvíli později paní Světla na prahu režijní místnosti spojené tlustým sklem s natáčecím studiem. Nejsem odborník v oboru zvukové techniky, ale tolik jsem o zařízeních věděl, aby mi na první pohled bylo jasné, že mixážní stůl, který místnosti vévodil, byl přibližně na úrovni těch, jaké se v našem domácím rádiu používaly tak před dvaceti lety. S tím rozdílem, že byl vybaven počítačem.

Místnost byla prázdná, paní Světla usedla za pult. „Posadte se, ukážu vám, jak pracovat,“ zavelela. „Přijde nějaký natáčecí technik?“ trochu neklidně jsem si prohlížel zařízení plné klik, tlačítek a blikajících světylek, které jsem z pražského rádia znal jen z uctivé vzdálenosti. U každého natáčení, třeba i sebekratšího pořadu, seděl za tímto pultem v Praze vždy vyškolený technik, který redaktorovi na ovládací prvky nedovolil ani sáhnout. „Technik?“ podivila se paní Světla. „Ne, technika nemáme. Všechno děláme sami,“ prohlásila a vyjela dvě červené kliky zprava – jednu bílou zleva. „Tak a teď můžeme do studia,“ prohlásila – a už tam byla. Na její pokyn jsem si sedl za stůl, na kterém byl mikrofon a krabička se čtyřmi knoflíky. Paní Světla mi narazila na hlavu sluchátka. „Tohle zmáčknete – a natáčíte. Tohle je stop. Tímhle to vrátíte, když uděláte chybu. A natočíte znovu.“

„Aha. Letmák, jak říkáme, ano?“ „Prosím?“ „Letmý stříh, to nic.“ „Zkuste si to. Něco řekněte,“ pravila a já nablábolil asi tři věty, které mi přišly naprosto nahodile na jazyk.

„A teď to jdeme stříhat,“ zavelela Světla a pádila zpátky do režie. Na obrazovce počítače se mezitím moje nesouvislá slova změnila do klikaté křivky.

Paní Světla se chopila myši a prudce s ní rejčila po obrazovce. Přehrála kus jedné z mých nesouvislých vět. Zaklikla jednu funkci, začernila část křivky, stiskla další ovladač, část křivky zmizela. „Vidíte – a je to pryč,“ zasmála se. „Když chcete hlas zesílit, uděláte tohle...“ a bleskurychle najela myši na další ikonku. Křivka se rozšířila. „Když chcete spojit, překrýt, nahrajete zvuk tady...“ ukázala na druhou řádku čar na počítači. „A když uděláte tohle...“ cosi opět v mžiku myši označila, „nahraje se vám to dohromady.“

„A tady... tady pak stisknete tohle... otevře se vám okénko...“, stalo se...“ a tam napíšete název. Sem to pak uložíte. Na to nesmíte zapomenout, jinak vám to zmizí,“ opět se vesele zachichotala, napsala cosi do otevřeného okna, zmáčkla další tlačítko, v počítači to zachroustalo a plocha obrazovky potměněla. „No a je to tam,“ dodala se spokojeným výrazem. „Zkuste si to,“ a už mě cpala do židle před mixážním pultem.

„No moment, moment, paní Světlo, já sice chápu všechno, co jste udělala, ale ten program je úplně jiný, než jaký užíváme v Praze.“ „To si zvyknete, jen to zkuste... no tak! Otevřete si znovu to, co jsem právě uložila! Tady nahoře zmáčkněte tohle... to znamená otevřít!“ a ukazuje na horní lištu obrazovky, na které je asi dvacet položek. „Paní Světlo. Všechny ty funkce jsou sice popsané – ale v čínských znacích!“ říkám z důrazem a nevěřícně se na ni dívám.

„No ano. Jste přece v Číně!“ upře na mě svoje tmavé a na Čiňanku nezvykle široké oči.

„To jsem si všiml,“ říkám a dávám si záležet, aby z mého tónu znělo silné rozčarování.

„Naučíte se to. Všichni se to naučili. Ještě jednou... tady zleva je otevřít, uložit, vystříhnout, zesílit, spojit, označit, zeslabit, zesílit, postupně rozšířit, postupně do ztracena...“ skáče přitom myši z jedné skupinky čínských znaků na druhou, až jich takto obrazí všech dvacet. Souvislost ztrácím už asi při čtvrté položce, ale nechávám ji, ať ten bleskurychlý kurz čínského technického minima dokončí.

„Jasně?“ zeptá se pak s výrazem učitele první třídy, který právě vyložil dětem smysl číslovek od jedné do pěti a neočekává, že by mezi jeho žáky byl takový tupec, který by to nepochopil. „Jasně je mi jedno,“ říkám a udělám malou dramatickou pauzu. „A sice že na tomhle já stříhat nebudu.“ „Ne?“ zasměje se dost rozpačitě, protože neví, jestli to má chápat jako mou vzpouru, jestli jí tím dávám najevo, že zítra letím domů, nebo že snad budu stříhat jinak. Ani já to v tu chvíli po pravdě řečeno nevíme. Oba však víme – že na druhý den žádnou letenku nemám, takže budu muset volit druhou možnost. Aniž o tom dále diskutujeme, končíme tuto

lekcí, paní Světla pádí za svými povinnostmi a nechává mě ve značně temných úvahách.

„Jak to s tím stříháním dopadlo?“, ptá se mě Slávka Kolářová z Prahy poté, když jsem jí předchozí text poslal. Nějak tomu chybí pointa!

Pro mne to pointu má – spočívá v tom, že v Číně není nic jednoduché! Tedy zejména pro toho, kdo neumí čínsky. To jsem tím chtěl sdělit, ale chápu, že pro rozhlasáky to není pointa dostačující, že pro ně může být zajímavé, jak jsem to vyřešil prakticky. Vylíčil jsem tu pointu na jiném místě textu, který tu o své čínské misi píšu a z něhož jsem pro tyto účely vybral jen jednu dílčí pasáž.

Vyřešil jsem to přirozeně kompromisem. Domů jsem neodjel – a to ani za týden, ani za tři měsíce, dokonce ani po roce. Takže natáčím a stříhám. Svě odhodlání na čínsky mluvícím počítači nestříhat jsem však dodržel. Naučil jsem se velmi jednoduchým způsobem natočit ve studiu vlastní slovo k pořadům. To si přetáčím na minidisk, odnáším do kanceláře, přetáhnu do počítače – a zde stříhám a montuju s hudbou a dalšími zvuky pomocí stříhacího programu, který je velmi podobný tomu, který znám a který hlavně komunikuje anglicky. Hotový pořad – stejnou cestou, tedy pomocí minidisku – přenesu do počítače ve studiu – a hotovo. Možná trochu zdouhavé, řeknete si – ale zkuste se naučit čínské znaky!

K těmto osobním dojmům přikládám několik faktických údajů:

China Radio International zahájilo své vysílání 3. prosince 1941.

V současné době vysílá své programy ve 38 cizích jazycích, kromě toho ve standardní čínštině (mandarinštině) a dalších 4 místních čínských dialektech.

Ke konci roku 2005 vysílalo CRI celkem 1035 hodin programu denně.

Česká sekce CRI zahájila své vysílání 26. 8. 1968. Vysílá se česky, vysílání je však určeno pro posluchače v České i Slovenské republice.

V současnosti nabízí denně půlhodinový program na krátkých vlnách, který se druhou půlhodinu opakuje a vysílá se od 20,00 do 21,00 středoevropského času.

Kromě toho se tentýž program vysílá denně na středních vlnách prostřednictvím albánské vysílací stanice a baltské mezinárodní rozhlasové stanice v Litvě.

Webové stránky české sekce CRI byly otevřeny 26. 12. 2003 a jejich adresa je: www.cz.chinabroadcast.cn.

Náplň vysílání sestává ze zpráv z Číny i ze zahraničí, poznámek a celé řady rubrik, mezi nimiž jsou: Dnešní Číňané, Čínské kulturní osobnosti, Rady do života, Čínská kultura, Čínská ekonomika, Posezení nad literaturou, Jak se jim žije, Čínské zajímavosti, Sport, Peking 2008 (zaměřeno na olympijské hry), Pestrobarevné stáří, Hudební kaleidoskop, Čínský pop a rock a řada dalších.

PhDr. Veronika Hankusová

France Bleu Azur

Regionální vysílání Radia France

Systém rozhlasového vysílání ve Francii je – podobně jako ve většině evropských zemí – duální. Vedle sebe tedy na trhu působí vysílatel veřejné služby Radio France a soukromí vysílatelé. Radio France pak podobně jako Český rozhlas zastřešuje celostátní i regionální rozhlasové vysílání.

Síť regionálních stanic, pojmenovaná France Bleu, je složena ze 42 studií působících v hlavních správních oblastech Francie. Zahrnuje také tři tzv. mikrolokální stanice (dvě nové budou v budoucnu otevřeny v La Roche-sur-Yon a v Le Havru). Centrála regionálního vysílání je nicméně umístěna v Paříži a pod souhrnným názvem France Bleu National produkuje všeobecný program, který se vysílá na všech stanicích v době, kdy nevysílají vlastní program (tzn. většinou v poledních časech nebo přes noc od 19 do 6 hodin). Všechny stanice dohromady pokrývají 71 % populace, nepočítáme-li region Paříže, Ile de France, kde zatím regionální vysílání France Bleu nemá očekávané výsledky. Je nutné ale dodat, že jde o region se snad největším konkurenčním prostředím v zemi.

Francouzská rádia v posledních letech zaznamenala úbytek posluchačů, což doložily i výsledky výzkumů poslechovatosti (Médiamétrie). Nárůst počtu lidí, kteří si naladí rozhlasový přijímač, je ale patrný právě u regionálního a lokálního vysílání.

Rozhlas ¹⁾	2002/2003	2003/2004
Rozhlas – celkem	85,2 %	83,9 %
Hudební stanice	46,0 %	45,2 %
Všeobecné stanice	37,4 %	36,8 %
Tematické stanice	14,6 %	13,6 %
Regionální a lokální stanice	16,7 %	17,4 %
Radio France	28,6 %	27,4 %

Přímo France Bleu měla podle výzkumu od září 2003 do června následujícího roku 3,4 milionu denních posluchačů, což znamená 0,2% nárůst oproti předcházejícímu měření. S tímto výsledkem se síť France Bleu v oblastech svého působení řadí v celostátním žebříčku na třetí místo za stanice NRJ a RTL. Stanice jsou naopak na druhé pozici v oblastech mimo velké aglomerace a desáté právě ve velkých městech. Uspokojivé výsledky mají například stanice v Marseille, Grenoblu nebo v Nantes, celkově se ale velká města jako Paříž, Lille, Rennes, Štrasburk, Nice, Cannes nebo Bordeaux stávají strategickou prioritou do budoucna. V porovnání se stanicemi podobného zaměření a formátu se France Bleu dá považovat za nejmladší – 15 % posluchačů této sítě má méně než 35 let a 32 % více než 60. Regionální vysílání navíc poslouchá přibližně vyrovnaný poměr mužů a žen. Samotný podíl posluchačů v rámci celého Radia France je u France Bleu (bez pařížského regionu) 35,5 %.

Síť regionálního vysílání se také od celostátních stanic odlišuje jednotnou redakční politikou. Ta se orientuje hlavně na lokální a regionální informace, jejím cílem je ale také přinášet zpravodajství celostátního charakte-

ru. Pro tyto účely se v síti používá systém tzv. okének či přepojování z jedné stanice na druhou. Nejbližší regionální studia mohou mezi sebou sdílet některé části programu a vysílat je paralelně v několika regionech, nebo jednotlivé stanice přebírají například část zpravodajství, které je připraveno z Paříže.

Hudební grafiku vysílání tvoří ze 65–70 % francouzské tituly. Celkově se ale všechny skladby zařazené do playlistu pravidelně dvakrát ročně testují. V současné době má France Bleu ve svém repertoáru přibližně osm set titulů, které neustále procházejí testováním. To umožňuje zařazovat do playlistů i novinky, které jsou aktuálně na trhu, případně naopak vyřazovat skladby, jež se u posluchačů už přežily. Hudební novinky jsou vždy zařazovány do společného playlistu pro celou síť. Každá stanice si pak mezi tituly může přidat vlastní výběr převážně regionálních hitů. Každý playlist vždy obsahuje pět novinek francouzské produkce, francouzské Top 15 a mezinárodní Top 10.

Vývoj sítě regionálních stanic France Bleu²⁾

Síť regionálních stanic Radia France, France Bleu, byla vytvořena na lokální bázi. Požadavek na její vznik vycházel z kombinace politické, redakční, finanční a veřejné poptávky. France Bleu je koherentní síť stanic s jednotnou značkou, redakční politikou i hudební grafikou od roku 2000. Jednotlivé stanice mají většinou všeobecný formát a věnují se převážně místní problematice. Svoji náplní proto slouží jako doplněk šesti celostátních kanálů Radia France.

1979 – Francouzský ministr kultury J. P. Lecat rozhodl o tom, že by měla být zřízena síť lokálních rozhlasových stanic, které by plnily veřejnou službu.

1980 – Zahájení prvních tří experimentů – v Lille, Lavalu a Melunu. Vždy ve spolupráci s místními soukromými stanicemi.

1981 – Další postup decentralizace – vzniká pět nových stanic v oblastech Dordogne, le Sud Finistere a l'Indre.

1982 – Postupný růst sítě s předpokladem vytvořit dvanáct stanic v letech 1982–1983. Aby bylo možné tyto plány plně financovat, ministerstvo komunikace k projektu přizvalo Radio France, které se mělo postarat o získání dotací od místních obcí.

1983/1984 – Boj o frekvence se soukromými vysílateli.

1985 – Decentralizace pokračuje.

1987 – Každé lokální rádio musí čelit ekonomickým tlakům. Aby se snížila cena vysílání, jsou některé pořady odkázány jen na slabší vysílací časy.

Restrukturalizace stanic v Lyonu, Marseille a Nice.

1991 – Nová restrukturalizace středisek v Lyonu, Marseille a Nice. Každá stanice disponuje týmem složeným ze tří redaktorů.

- 1999/2000 – Představení plánu na vytvoření sítě regionálních stanic veřejné služby (Plan Bleu) příslušným správním orgánům.
- 2000 – Vytvoření redakční a programové jednoty stanic.
- 2001 – V listopadu vzniká stanice France Bleu Poitou.
- 2001 – V prosinci vznikají stanice France Bleu Lorraine Nord a France Bleu Azur.
- 2002 – Vznik stanice France Bleu Paris – Ile de France.
- 2003/2004 – Vznik osmi regionálních delegací a Sboru zmocněnců, které se staly primárním orgánem pro vytváření strategických plánů pro další orientaci sítě France Bleu.

Charakteristika stanice France Bleu Azur

Regionální stanice France Bleu Azur se sídlem v jihofrancouzském Nice vysílá pro oblast Azurového pobřeží (lokality kolem Cannes, Grasse nebo Antibes) každý všední den od 6 do 19 hod. Ve večerních a nočních hodinách je program automaticky přepojen na celostátní vysílání France Bleu produkované z Paříže. V těchto vysílacích časech mají obyvatelé regionu možnost si poslechnout hlavně hudbu (zejména v noci), v denních hodinách pak rozhovory s hosty a pořady magazínového typu. O víkendu pak France Bleu Azur přebírá program nejbližší sesterské regionální stanice France Bleu Provence působící v Aix-en-Provence (od 7 do 12:30), v ostatních časech opět celostátní vysílání France Bleu.

Systém vzájemného odpojování se běžně využívá i v každodenním programu stanice, zejména pak při zpravodajských relacích. V přesně stanovených časech produkuje rozhlasová stanice vlastní zprávy zaměřené hlavně na dění v daném regionu. Naopak relace v jiných, také přesně určených hodinách, jsou přepojovány na celostátní vysílání z Paříže, ve kterém se může posluchač dozvědět zprávy s celostátním přesahem a informace ze zahraničí. France Bleu Azur se díky tomuto systému ve vlastních zpravodajských relacích nemusí o nadregionální události vůbec zajímat. Některé časy zpravodajských relací jsou pak vyhrazeny volněji – stanice si může buď vybrat, že relaci přepojí na Paříž, nebo ji vytvoří sama. Pak jsou posluchači k dispozici většinou zprávy z regionu i národní (přesné časy jednotlivých zpráv viz tabulku s programem).

Výměna pořadů a přepojování na některé konkrétní příspěvky ale samozřejmě existuje i opačným směrem. France Bleu Azur pravidelně připravuje pořady pro celostátní kanály, zejména France Info a France Inter (méně už pro France Culture nebo France Musique), které se pak vysílají ze studií v Nice. V případě, že se v regionu děje důležitá událost, která má celostátní přesah, redaktori z národních stanic objednávají příspěvky z regionu (může jít i o sport). Na velkých a hodně důležitých událostech ale často participují i reportéři z Paříže. Takovým příkladem je Mezinárodní filmový festival v Cannes, největší kulturní událost roku, na kterou pravidelně Paříž posílá dvacet novinářů. Regionální France Bleu Azur na místě jen vybuduje vysílací pracoviště a dál se už stará o svůj vlastní regionální program, ve kterém jsou zařazena festivalová okénka³⁾.

Program rádia France Bleu Azur je nicméně všeobecný s důrazem na lokální specifika. Cílová skupina po-

sluchačů je 40 a více let a stanice se dá zařadit do formátu Adult. Sedmdesát procent vysílané hudby tvoří francouzská produkce, zbytek je mezinárodní tvorba. Dominantní je hudba ze 60. let. Podle průzkumů poslouchavosti (Sondage Médialocales) si v poslední době France Bleu Azur udržuje stabilních 27.300 posluchačů denně oproti například letům 2004–2005, kdy bylo toto číslo nižší. Stanice oslovuje více než třetinu mužské populace (36 %), skoro polovina (49 %) posluchačů spadá do věkové skupiny 35–59 let a 50 % lidí je v produktivním věku. Stanice Radia France jsou v oblasti Francouzské riviéry na trhu zcela dominantní: na čele tabulky poslouchavosti je v regionu celostátní France Inter, pro mnoho lidí žijících v Nice je pak stálou volbou také France Info⁴⁾.

Vnitřní organizace⁵⁾

Ředitel stanice		
Redakce	Šéfredaktor	6 reportérů
Technická sekce	Vedoucí techniky	5 techniků
Programová sekce	Vedoucí programu	6 moderátorů
Produkce	Bez vedoucího	sekretariát, režisér, asistentky

Včetně šéfredaktora, který také vykonává běžnou reportérskou činnost, má France Bleu Azur k dispozici sedm reportérů. Každý den jsou z nich nicméně v terénu jen tři, kteří se starají o pokrytí nejdůležitějších událostí. Aby totiž redakce splnila zákonem stanovený 35hodinový pracovní týden, jednotliví redaktori chodí do práce například jen na čtyři dny v týdnu. Stanice má proto vytvořený určitý systém rotace, podle kterého potom do redakce jednotliví reportéři docházejí. V případě, že mají více služeb v několika po sobě jdoucích dnech, předtím nebo potom mají delší volno. Tento systém nicméně přináší i některé problémy. Stanice by totiž podle šéfredaktora Pierra-Louise Castellího přivítala jedno reportérské místo navíc, na které ovšem v současnosti nejsou prostředky.

Běžný reportérský den pro každého redaktora začíná v 9 až v 9:30 hod a končí přibližně s koncem vysílání v 19 hod. Za tuto dobu reportér zpracuje a připraví do vysílání zhruba tři různá témata. Jedno z nich se vždy týká daného dne a ten den se také vysílá, ostatní jsou příspěvky určené pro ranní vysílání příští den. Vztahují se tedy buď k následujícímu dni, nebo jde o nadčasovou reportáž. Každé téma reportér zpracuje pouze zpravodajsky, tzn. nastříhá přibližně dva zvuky respondenta pro zpravodajské relace (stopáž do 0:50 min.) a připraví jeden souhrnný příspěvek o stopáži do minuty a půl. Jeden z reportérů pak navíc pro ranní vysílání připravuje rubriku Zoom, tedy příspěvek na aktuální téma do 2:30 minut. Jakékoliv delší pořady ve vysílání mají ve své gesci moderátoři. O víkendu je pak v redakci jeden reportér, který připravuje příspěvky na pondělí a současně pro celostátní kanály France Info a France Inter do pravidelných rubrik připravovaných z Nice.

Odpovědností reportérské sekce je navíc i prezentace jednotlivých zpravodajských relací. Ke třem redaktorům, kteří působí v terénu, proto musíme přičíst ještě další dva, kteří se starají o skladbu a prezentaci zpráv v éteru. Rotační systém střídání redaktorů na pracovišti proto zahrnuje i pravidelné střídání natáčecích dní v terénu a služeb, při kterých se redaktor stará o zpravodajské relace a jejich čtení.